

Společnost
pro vědy a umění

Zprávy

Spoločnosť
pre vedy a umenia

SVU

leden 1970
ročník 12. číslo 1

Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America, Inc. 381 Park Ave. South, New York, N. Y. 10016

Redakční rada: Vratislav Bušek, Rudolf Šturm, V. E. Andic, Jiří Škvor, Hanuš Lexa

PÁTÝ SJEZD SVU: 13. - 15. LISTOPADU 1970

K 300. VÝROČÍ ÚMRTÍ JANA AMOSE KOMENSKÉHO

DR. HANUŠ LEXA, generální tajemník SVU

Pátý vědecký sjezd SVU se bude konat v New Yorku od pátku, dne 13. listopadu do neděle, dne 15. listopadu 1970. Měl se konat opět, jako v letech 1964 a 1966, na Kolumbijské universitě, ve Ferris Booth Hall, která je pod samosprávou studentů; ačkoli nám byly místnosti v této budově i tentokrát už přislíbeny, nová studentská správa oznámila začátkem prosince, že místnosti nemůže už nyní závazně přislíbit - snad až v září. Prázdninový termín také nepřichází v úvahu, protože budou provedeny některé stavební úpravy. Generální tajemník proto jedná s New Yorkskou universitou a doufá, že bude možno přeložit sjezd do místností právnické fakulty (Vanderbilt Hall) na Washington Square, v listopadu, podle plánu.

Rozhodnutí, že se pátý sjezd SVU má konat během školního roku a nikoli jako v dřívějších letech v době prázdnin, mělo dva důvody: Jednak proto, aby se sjezd konal v době jubilea Komenského, který zemřel dne 15. listopadu 1670, a jednak doufáme, že tím získáme podstatně větší účast amerických studentů a profesorů, kteří v době prázdnin jsou většinou mimo New York. Nevýhodou termínu během

školního roku bude pouze, že nám universita nemůže dát k dispozici ubytování ve studentské koleji, kde během školního roku jsou všechny pokoje plně obsazeny. Máme však v New Yorku tolik členů a přátel, že doufáme, že nám bez jakýchkoli potíží bude možno ubytovat všechny "přespolní" účastníky sjezdu v soukromých bytech a nebudou odkázáni na New Yorkské hotely, jejichž stále stoupající ceny pokojů by jistě mnohým zájemcům znemožnily účast na sjezdu. **Prosíme již nyní všechny zájemce, aby nám co nejdříve oznámili, jaké by potřebovali ubytování, pro kolik osob a na kolik dní, a zároveň prosíme členy a přátele SVU v New Yorku, aby nám oznámili, kolik osob mohou ubytovat ve svém bytě a na kolik dní.** V pátek, dne 13. listopadu se bude konat valné shromáždění SVU; jednání valného shromáždění bude přerušeno během dopoledne asi na hodinu, na oficiální oslavu výročí Komenského, na kterou budou pozváni zástupci všech New Yorkských universit a význační Komeniologové. V pátek večer je na programu hudební a literární večírek. Banket s uměleckým programem bude jako obvykle v sobotu večer. Sobota a neděle

budou věnovány vědeckým přednáškám.

Koordinátorem vědeckých přednášek byl ustanoven prof. **ANTHONY L. VANĚK**, který měl na starosti také vědecké přednášky třetího sjezdu SVU. Přednášky jednotlivých vědeckých sekcí budou připraveny pod dohledem předsedů těchto sekcí, kteří budou jmenováni v dohodě s koordinátorem v nejbližší době. Předsedou sekce věnované Komenskému je prof. **dr. Vratislav Bušek**; obdržel již přísliby přednášek od 6 účastníků této sekce. Mimo to vyjdou v říjnových Proměnách dva články věnované Komenskému, z péra prof. Otakara Odložilíka, čestného člena SVU, a prof. Matthew Spinky, známého Komeniologa, který v lednu 1970 oslavuje své 80. narozeniny. **Žádáme všechny** účastníky sjezdu a všechny členy a přátele SVU,

kteří se hodljají zúčastnit sjezdu vědeckou přednáškou, aby se neprodleně spojili s koordinátorem sjezdu na adrese Prof. Anthony L. Vanek, Ph.D., c/o Department of English, Florida State University, Tallahassee, Fla. 32306.

Všichni účastníci sjezdu, kteří připravují přednášku na sjezd, budou požádáni, aby včas před sjezdem připravili čistopis abstraktu, a do dne sjezdu čistopis úplné přednášky, aby bylo možno publikovat jak abstrakta tak i (hned po sjezdu) úplné přednášky mechanickou cestou offset tiskem nebo podobně. Přednášky mohou být v řeči anglické, české nebo slovenské, nebo v jiné světové řeči; autoři přednášek v řeči jiné než anglické se žádají, aby nejpozději do měsíce po sjezdu připravili čistopis anglického překladu své přednášky.

KOMENSKÉHO VÝROČIE A SVU

Vojtech E. Andic, podpredsa SVU

Meno Jana Ámosa Komenského je pre Čechov a Slovákov v celom svete našou najlepšiou vizitkou, ktorou sme čestne reprezentovaní. Uctením Komenského sa preto klaniame jednému z veľkých geniov ľudstva. Zároveň však 300té výročie smrti je pre nás príležitosťou upozorniť svet, najmä akademickú svetovú verejnosť, na osud potomkov Komenského nielen v Československu, ale aj mimo Československa, kde nás je tak veľmi mnoho. Bývalý predseda SVU, Václav Hlavatý, vo svojej reči v Montréale v roku 1967 podal doklady z podpísaných svedectiev vychovateľov a učencov z Československa o žalostnom stave, ktorý prevládal v zemi Komenského tri storočia po jeho smrti, po jeho veľkých

návrhoch na reformu školstva a po úspešnom praktickom prevádzaní Komenského výchovných teórií školskými systémy sveta. Komenského výročie dáva najmä členom SVU všade vo svete príležitosť:

1. Poriadat' prednášky, diskuzie a panely, ako aj uverejňovat články o Komenskom, v našich exulantských a emigrantských kruhoch, ale tiež v akademických kruhoch, do ktorých sme začlenení. Treba najmä rozšírit' program pre vydávanie vedeckých publikácií v češtine a v slovenčine, ako rozhodlo valné shromáždenie SVU počiatkom októbra 1969.

2. Už teraz vidíme, že Komenského

Pokračování na str. 12

Zprávy SVU (ČSASA News) — Date of issue: January 1970 — Issued monthly except during July and August — Volume 12, Number 1 — Publisher: Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America, Inc. — Known office of publication: Room 1121, 381 Park Avenue South, New York, N. Y. 10016 — Tel.: (212) 686-4220 — Annual subscription price: non-members ČSASA: \$3.00; members ČSASA: \$1.50 paid as part of dues — 2nd class postage paid at New York, N. Y.

DR. JOZEF LETTRICH (1905-1969)

V sobotu 30. novembra náhle a nečakane skonal v New Yorku Dr. Jozef Lettrich, významný predstaviteľ československého exilu, člen SVU. Zoznulý sa narodil v obci Diviaky v Turci, vyštudoval právnickú fakultu Komenského univerzity v Bratislave, vänoval sa začas advokácii, neskoršie verejnej činnosti ako právny poradca Rolníckych vzájomných pokladníc a Rolníckej osvety v Bratislave. Ministerský predseda Dr. Milan Hodža si ho práve pre úsek Rolníckej osvety vybral za priameho spolupracovníka.

Tragické roky republiky 1938 a 1939 boli tragické aj pre Dr. Lettricha. Musel sa úplne vzdať verejnej činnosti, opustiť Rolnícke vzájomné pokladnice i Rolnícku osvetu a venovať sa len advokácii, pokiaľ mu to totalitný režim na Slovensku dovolil. Bol dva razy uväznený. Ale to Lettricha nezlomilo. Začal pilne organizovať ilegálny odboj, ktorý potom vyústil v Slovenskom národnom povstaní v auguste 1944. V povstaleckom revolučnom vedení hral prvú úlohu, i keď nemal najvyššiu funkciu. Jeho zásluhou bolo, že jednotá povstaleckého hnutia sa udržala: komunisti neprivedli svoje, nedostali Slovensko priamo do sféry Sovietskeho zväzu, čo bolo pôvodne v ich pláne.

V roku 1945, keď sa obnovujú demokratické poriadky štátneho zriadenia, je už Lettrich nesporne prvou slovenskou politickou osobnosťou. Preto preberá predsedníctvo Slovenskej národnej rady, ako najvyššieho slovenského národného orgánu v republike obnovenej na zásadách rovnosti oboch našich národov. Na zjazde Demokratickej strany v lete 1945 stáva sa aj predsedom strany. Po voľbách sa Lettrich sústreďuje na riešenie ústavného česko-slovenského problému, ale komunistický puč v roku 1948 toto úsilie zmaril a Lettrich musel odísť do exilu. V exile stal sa tiež ústrednou postavou,

bol pri zakladaní Rady svobodného Československa a jej podpredsedou. Keď dochádzalo k nedorozumeniam, Lettrich opúšťa Radu a spolu so svojimi českými a slovenskými spolupracovníkmi založil Výbor pro slobodné Československo, ktorý sa stal členskou organizáciou valného zhromaždenia európskych ujarmených národov. V tomto vrcholnom orgáne stredo a východo-európskych exulantov Lettrich zastával až do svojej smrti funkciu československého delegáta v jeho politickom výbore a vlni bol predsedom valného zhromaždenia európskych ujarmených národov. Druhou základňou Lettrichovej činnosti v exile bola Stála konferencia slovenských demokratických exulantov, ktorá jeho pričinením bola založená pred šiestimi rokmi v kanadskom Toronte, aby vyvážiła nezdravé a deštruktívne počínanie slovenských separtistov a podoprela československu štátnosť.

V exile napísal knihu "History of Modern Slovakia", ktoru v roku 1955 vydalo nakladateľstvo Frederick A. Praeger v New Yorku. Doma založil politickú revui Nové Prudy. Priespieval do mnohých medzinárodných politických časopisov a publikoval v rámci ACENu mnoho analytických pojednání o pomeroch v Československu. Najviac písal do Našich snáh, orgánu slovenského demokratického exilu združeného v Stálej konferencii.

Dr. Lettrich bol vzdelaný a bystrý politický pracovník, muž zásad a politickej erudície, ktorý čestne slúžil svojej ztročenej vlásti. Budoval na slovenskom národnom a československom štátnom programe. Veril v československé štátne spoločenstvo i v kultúrne spolužitie našich národov - uvedomil si, že Česi a Slováci majú vo strednej Európe spoločné poslanie. Jeho miesto v exile zostane trvalo uprazdnené.

M. K.

SVU MEMORIAL, PROFESORA KARLA ENGLIŠE

Na posledním valném shromáždění SVU bylo schváleno ustavení memoriálu profesora dra. Karla Engliše. Karel Engliš, který se narodil v Hrabyni v Opavském Slezsku dne 17. srpna 1880 a zemřel dne 13. června 1961 v Praze, byl významným československým národohospodářem a také známou osobností veřejného života. Byl profesorem národního hospodářství nejprve na brněnské vysoké škole technické, pak na Masarykově universitě, jíž byl také prvním rektorem, a po určité době byl poslancem národního shromáždění; několikrát byl ministrem financí v různých čs. vládách a nakonec guvernérem národní banky. Po válce byl profesorem národního hospodářství na Karlově universitě a jejím rektorem v době oslav 600 let trvání této university. Po komunistickém puči byl zbaven všech funkcí a také pense a žil celkem ve stísněných poměrech až do své smrti. Pro jeho všeobecně uznávanou osobní integritu bylo o dr. Englišovi také uvažováno jako nástupci na úřad presidentský po Benešově abdikaci v roce 1938.

SVU se rozhodla zřídit Memoriál k počtě prof. Karla Engliše především pro jeho vědecký přínos. Dr. Engliš je autorem celé řady vědeckých pojednání a knih, z nichž nejdůležitější jsou ty, jež pojednávají o noetice hospodářských věd a o národohospodářských systémech. Jeho originální přínos pozůstává v důsledném vypracování tzv. teleogické metody pro ekonomickou analýzu a na jejím základě provedení výklad různých hospodářských systémů.

Účelem memoriálu je seznámit s Englišovými ideami světovou veřejnost, a především anglo-americký svět, který o Englišovi ví velmi málo už proto, že jeho vědecké práce byly publikovány v češtině - jen některé také v němčině, celá řada v japonštině; do španělštiny přeložil Englišovu finanční vědu dr. Milič Kybal, člen SVU. Do-

dnes však žádná z Englišových větších prací nebyla zveřejněna v angličtině. Engliš nebyl jediný, který objevil teleogickou konstrukci národohospodářské vědy; nicméně byl jediný, který svou teorii vybudoval v pevně skloubený, úplný, logicky důsledný systém, všeobecně použitelný pro analýzu a interpretaci hospodářských jevů a hospodářské politiky. Stejně je samozřejmé, že jako každý jiný lidský myšlenkový systém i Englišovo dílo bylo do značné míry podmíněno tehdejšími stavem ve vědních oborech, jako na př. psychologii, logice, antropologii atd., jejichž proposice jsou důležitými články ve vývoji národohospodářské epistemologie. Část Englišova učení musí proto být revidována ve světle nového vývoje v těchto vědních odvětvích.

Jinak základní teze Englišova učení zůstávají neobvykle živé. Rozvoj moderní ekonomie potvrzuje správnost Englišova myšlení. Tak jen použitím Englišovy teleologie je možno najít důsledné řešení otázek sociálních priorit - úkol, jímž se zabývá na př. americká presidentská komise; lineární "programming" se jeví jen jako jedna ze speciálních technik založených na teleogické analýze; interpretace ekonomických struktur - pokud to není čistě deskriptivní analýza - stejně jako tzv. teorie "general systems" (v. Bertalanffy) vyžadují teleogickou konceptualisaci, rovněž jakož i analýza "social cost and benefit" - a to přesto, že ti, kteří užívají této zvláštní analytické techniky nejsou si vědomi její konceptuální base.

Memoriál prof. Engliše byl zřízen u SVU jako samostatný účelový fond, který má být řízen komisí, která vytvoří a bude provádět definitivní program memoriálu. Do této komise, která má být sedmičlenná, byli navrženi: Dr. Jan V. Mládek, předseda; Dr. Ja-

Pokračování na str. 7

SPOLEČNOST ...

USNESENÍ PŘEDSEDNICTVA SVU ze dne 26. listopadu 1969: Předsednictvo, řídicí orgán SVU, odpovídá za řádný chod celé SVU jednak výboru a jednak valnému shromáždění. Proto musí mít neustále přehled činnosti orgánů SVU, ať již byly vytvořeny valným shromážděním, výborem nebo předsednictvem a ať sestávají z jednotlivců nebo ze skupin. Takového úplného přehledu dosud nebylo, a proto předsednictvo SVU ukládá všem orgánům SVU, aby mu od data tohoto usnesení podávaly pravidelné zprávy o své činnosti, a to nejméně jednou za tři měsíce. Patříčné formuláře zpráv o činnosti připraví a rozešle generální tajemník. Ten bude také předsednictvu každé tři měsíce referovat o obsahu i počtu došlých zpráv. Orgány, které nebudou vykazovat činnost, budou zrušeny nebo navrženy ke zrušení. Proti těm orgánům, které by nepodávaly zprávy o činnosti, zakročí předsednictvo administrativně.

ZMĚNA REDAKCE ZPRÁV SVU: Předsednictvo SVU přijalo s upřímným politováním rezignaci dosavadního redaktora Zpráv SVU, Jana J. R. Lorence, který se vzdal své funkce po skončení ročníku Zpráv 1969 z důvodů existenčních. Zprávy SVU redigoval od září 1968, a to velmi dobře, což nám jistě potvrdí všichni čtenáři. Děkujeme mu ještě jednou touto cestou za dobrou práci a těšíme se na jeho další spolupráci v rámci časových možností. Zprávy SVU až na další povede redakční rada: Předseda prof. Vratislav Bušek; členové prof. Rudolf Šturm, prof. Vojtěch Andic, a generální tajemník SVU dr. Lexa (který sám odpovídá za lednové číslo 1970). Připomínáme při této příležitosti znovu všem místním skupinám SVU usnesení valného shromáždění SVU ze dne 4. října 1969, jímž se všem místním skupinám doporučuje, aby ustanovily tiskového referenta, který má pravidelně referovat redakci Zpráv o čin-

nosti a dalším programu místní skupiny. Prosíme také všechny ostatní členy SVU znovu, aby pravidelně zasílali zprávy o své vlastní činnosti a všeobecně o činnosti Čechů a Slováků v zahraničí na adresu kanceláře SVU, Room 1121, 381 Park Avenue South, New York, N. Y. 10016.

KOMISE A SEKCE SVU:

HUDEBNÍ KOMISE SVU jmenovaná předsednictvem se skládá z 5ti členů, a to Jožy Karase (předsedy), Karla Husy, Václava Nelhýbela, Zdeňky Fischmanové a Jaroslava Mráčka. Předseda byl zmocněn kooptovat podle potřeby další členy komise. Členka komise Dr. Fischmannová byla požádána, aby se ujala v dohodě s předsedou komise a s koordinátorem 5. sjezdu přípravných prací v souvislosti s hudební sekcí sjezdu.

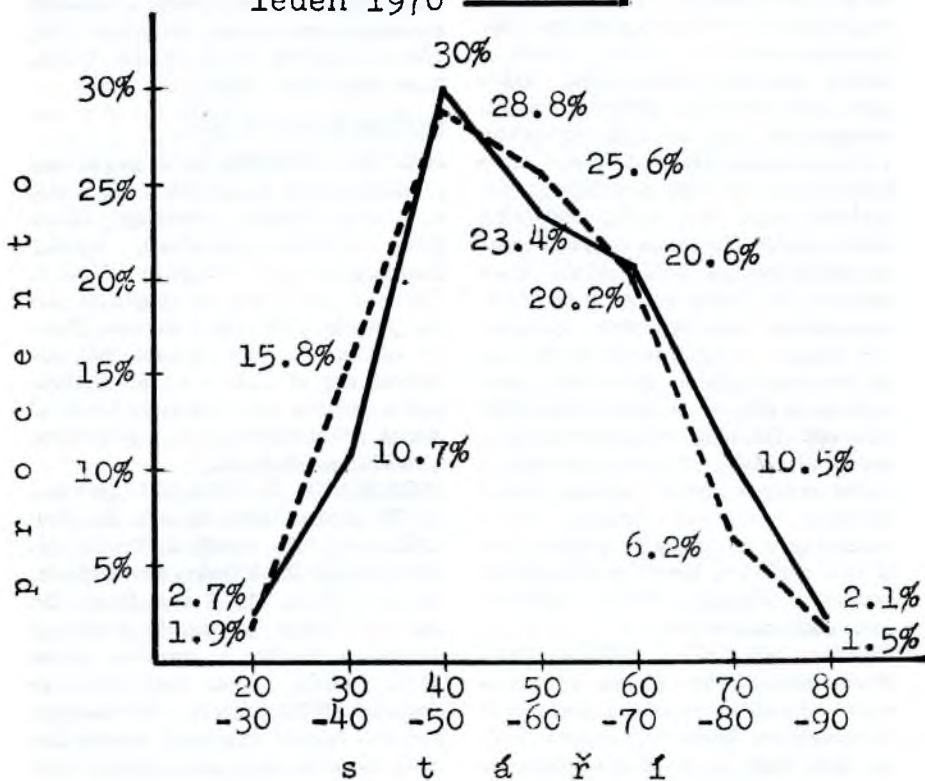
PUBLIKAČNÍ KOMISE SVU (předseda: Dr. Andrej Eliáš; členové: Dr. Paul L. Horecký, Dr. Frank J. Krejsa, Dr. Milič Kybal, Dr. Miloslav Rechcigl, Jr., Dr. Jiří Škvor, Dr. Ernest Šturc, Dr. Jan F. Tríska) připravuje publikace přednášek třetího a čtvrtého sjezdu SVU. Detaily budou uveřejněny ve Zprávách SVU jakmile předsednictvo obdrží a schválí konkrétní návrhy komise. Generální tajemník znovu důrazně urgoval druhý sborník SVU "Czechoslovakia Past and Present" u nakladatele Moutona - přes opětovné přísliby nedošel dosud od nakladatele ani jediný výtisk a pouze někteří autoři obdrželi separáty svých článků.

ŽURNALISTICKÁ SEKCE SVU: Předsednictvo zásadně schválilo návrh předsedy místní skupiny ve Washingtoně Vojtěcha Nevluda na zřízení žurnalistické sekce SVU. Členové, kteří mají zájem na členství v této sekci, se žádají, aby oznámili svou adresu a příp. připomínky přímo p. Nevludovi (5509 20th Place, Hillcrest Heights, Washington D.C. 20031). V. Nevlud, autor seznamů českých a slovenských novin a časopisů mimo Československa, stará se už řadu let o otázky české a slovenské žurnalistiky.

STATISTIKA: Věkové rozvrstvení členů SVU

srpen 1965 -----

leden 1970 —————

V září 1965 referovaly Zprávy SVU o tehdejší rozvrstvení členů SVU. Celkový počet členů, tehdy 855, je nyní o více než 50% vyšší, a to podle stavu ze dne 1. prosince 1969: 1293. Tabulka ukazuje, že přesto nedošlo k radikálním změnám:

I nadále je nejpočetnější věková skupina od 40 do 50 let, která od roku 1965 vykazuje přírůstek o 12% na 30% veškerého členstva. Věková skupina od 60 do 70 zůstala téměř nezměněna (nyní 20.6%, dříve 20.2%). Počet členů ve věkové skupině od 70 do 80 je o 4.3% vyšší, nyní 10.5%. Naproti tomu klesl počet členů ve skupině od 50 do 60 let z 25.6% na 23.4% a ve věkové skupině od 30 do 40 let dokonce o plných 5% z 15.8% na 10.7%. Procento

nejmladší věkové skupiny, od 20 do 30 let, je i nadále až příliš nízké, jen o osm desetin procenta lepší než v září 1965 (nyní 2.7%, tehdy 1.9%).

Poučení z této statistiky je jasné: V zájmu dalšího vývoje SVU je nezbytně zapotřebí, abychom se více koncentrovali na nábor členů mladších, ve věkových skupinách od 20 do 40 let. Je opravdu zajímavé, že dnes máme téměř stejné procento členů nejmladších a nejstarších, a že i procento členů ve skupinách od 30 to 40 a od 70 do 80 let je skoro přesně stejné. A ještě v jednom směru je třeba intenzivnějšího náboru nových členů: Ačkoli nemáme záznamů o národnostním rozvrstvení členů SVU, lze konstatovat podle seznamu členů, že počet sloven-

ských členů SVU stále ještě sotva převyšuje šest procent celkového počtu. Těšíme se, že nám v tom ohledu pomohou především slovenští členové SVU, hlavně slovenští členové výboru a předsednictva: Chceme-li být československou společností pro vědu a umění, musíme získat podstatně větší počet slovenských členů. Lexa

Pokr. se str. 4

MEMORIÁL

roslav G. Polach, místopředseda; členové: Dr. Antonín Basch, Dr. Karel Engliš ml., Dr. Milič Kybal, Matěj Neumann, a generální tajemník SVU "ex officio". Přípravnými pracemi se zatím zabývali Dr. Mládek a Dr. Polach; na účely fondu přispěli \$700 dva členové SVU z Vancouvru, Dr. Leon J. Koerner a Dr. Walter C. Koerner.

Program memoriálu pro nejbližší dobu je tento: (1) Vydat anglicky anotovanou bibliografii Englišových děl - nutný první krok k studiu Engliše anglicky mluvícími ekonomisty. Práce na bibliografii, jejíž část byla dodána z Československa, již započala a předpokládá se, že bibliografie bude vydána k příštímu sjezdu SVU v r. 1970. (2) Vydat přednášky o Englišovi ze sjezdu SVU z roku 1968, včetně životopisného záznamu předneseného Englišovým synem Karlem a dvou studií o postoji k Englišovým teoriím v Československu (práce zaslané z ČSSR). (3) Připravit na příští sjezd program přednášek o Englišově vědeckém příspěvku. (4) V rámci těchto přednášek udělit odměnu studentu, jehož přednáška bude přijata pro sjezd v r. 1970.

Dlouhodobým projektem memoriálu mají být překlady z Engliše samotného, a to proto, že takové publikace budou vyžadovat značných finančních nákladů. Nadto budou podmíněny získáním obzvláště kvalifikovaného překladatele a pečlivým výběrem toho, co může být přeloženo. Ediční práce s tím spojené budou rozsáhlé. Mezi pracemi Englišovými, které především zasluhují pozornost, pokud jde o pře-

klady do angličtiny, je Teleologie, Hospodářské systémy, a snad i Logika (nové německé vydání bylo publikováno v r. 1961 ve Vídni dřívějším brněnským nakladatelstvím Rudolf M. Rohrer).

Úspěch memoriálu prof. Karla Engliše bude záležet nejen na podpoře jeho činnosti členy SVU, ale také na širší čs. veřejnosti. Dary určené pro memoriál (šeky nebo poukázkami na jméno Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America a označené v levém rohu dole "Memoriál") - které jsou odčitatelné od duchodové daně - jsou jedním způsobem vyjádření této podpory. Aktivní spolupráce, již komise memoriálu uvítá, je jiným a snad ještě důležitějším příspěvkem k uskutečnění cílů, pro které tento memoriál byl zřízen. JVM - JGP

Z ČINNOSTI MÍSTNÍCH SKUPIN SVU:

MÍSTNÍ SKUPINA SVU V ALBANY se sešla v sobotu, dne 13. prosince 1969 na třetí schůzi (ustavující schůze této nové místní skupiny se konala v září) v International Center v Albany. Na programu byla paneřová diskuse o praxi medicíny v Evropě a ve Spojených Státech. Panelisté byli lékaři z Albany a Schenectady, a to Dr. F. S. Hoffmeister, Dr. William Laufer, Dr. Zdeněk Zobal, Dr. Kamil Neuman, Dr. Kamil Neuman, Dr. Alena Polesná, Dr. Karel Polesný a Dr. Karel Honig. MÍSTNÍ SKUPINA SVU V BOSTONU: Zprávy SVU již referovaly v prosincovém čísle (str. 71), že si Bostonští pozvali dne 1. listopadu Sněžkovo Krajské divadlo z New Yorku s veselohrou Jaroslava Vrchlického "Noc na Karlštejně". Největší zásluhu na tom, že se tento zájezd uskutečnil, má dr. Marie Dolanská, která je zároveň předsedkyní Masarykova klubu v Bostonu. Bylo to po prvé, že v Bostonu se konalo české divadelní představení. O představení referovala dr. Dolanská humorně v krajských časopisech pod titulem "Karlštejn pod vodou".

MÍSTNÍ SKUPINA SVU V LOS ANGELES měla výroční a volební schůzi v pátek, dne 5. prosince 1969. Byl zvolen tento nový výbor na rok 1970: Dr. Otto C. Turchan, předseda; pí. Jindra Laschová, místopředsedkyně; Charles O. Shield, pokladník; Charles K. Petruž, jednatel; další členové v abecedním pořádku: Dr. Zdeňka E. Fischmannová, Dr. Paul V. Horusický, Dr. Joseph P. Hrachovec, George Karger, pí. Irena Kentová, Ing. Ladislav A. Krátký (jemuž poněkud opožděně ale upřímně blahopřejeme k sňatku), Dr. Petr R. Mahrer, Frank G. Marlow, Antonín Materna, Frank H. Schiller a Joseph A. Zahradka. Novému výboru přejeme mnoho dalších úspěchů do nového roku.

MÍSTNÍ SKUPINA SVU V MONTREALU se sešla ve čtvrtek, dne 4. prosince 1969 v rámci serie "kulturních čtvrtků" na přednášce prof. Rostislava Pletneva o Soľženicinovi a jeho díle.

MÍSTNÍ SKUPINA SVU V NEW YORKU uvítala na schůzi dne 18. listopadu italského malíře Luciano Guarneri s jeho serií litografií inspirovaných návštěvou v Praze na podzim 1968 "Ombrá su Praga" (Stín nad Prahou). V sobotu, dne 13. prosince oslavovala společnou večeři spolu s odbočkou Československé národní rady americké na Long Islandě 65. narozeniny dvou New Yorkských divadelníků - členů SVU - Járy Kohouta a Jana Snižka. Ve čtvrtek, dne 18. prosince se konala přednáška Ivana Svitáka a Oty Ulče na téma "Divná smrt - problémy kolem smrti Jana Masaryka".

MÍSTNÍ SKUPINA SVU V TORONTĚ pokračovala dne 16. listopadu v serií panelových konferencí, a to na téma "Stav lékařství v Československu za komunistického režimu od roku 1948"; panelisté byli dr. Karel Koch, dr. J. Vintera, dr. J. Jelínek, dr. Maria Slezáková a dr. Jan Kryšpín.

MÍSTNÍ SKUPINA SVU VE WASHINGTONĚ konala 14. listopadu přednášku dr. Alexeje Bořkovce, biochemika výzkumného ústavu amer. mi-

nisterstva zemědělství, a dr. Vladimíra Obrciana, výzkumného pracovníka federální správy silnic a profesora civilního inženýrství, na téma "Léto 1969 v Československu" - o dojmech z návštěv vědeckých ústavů v Československu. Na 9. ledna ohlásila místní skupina literární a hudební pásmo ze slovenské a české tvorby "Pozdravujem Ťa, domovino moja" sestavené Karolem Prochotským a Lídou Brodenovou.

PŘEHLED ČINNOSTI MÍSTNÍCH SKUPIN SVU 1959-1969, sestavený generálním tajemníkem v květnu 1969 na podkladě záznamů ve Zprávách SVU, čeká dosud na konečné vydání. Prosíme místní skupiny, které dosud neodpověděly na žádost o opravy a doplňky k tomuto seznamu, aby tak učinily co nejdříve. Myslíme, že přehled bude vítanou pomůckou pro nové místní skupiny a chtěli bychom jej vydat v úplném a správném znění.

... PRO VĚDY ...

ALFRED FRENCH, profesor klasické literatury a soudobé české literatury na austrálské universitě v Adelaide, člen SVU, se vrátil do Adelaide po ročním pobytu v Cambridge v Anglii. Prof. French je jedním z nejvýznamnějších překladatelů české poezie do angličtiny. Český překlad jeho obšírného článku o problémech překládání české poezie do angličtiny byl uveřejněn v r. 1968 v časopisu Československé akademie věd v Praze, "Česká literatura", str. 304-314.

MIROSLAV CIGLER, středoškolský profesor na Greythorn High School v austrálském státě Victoria, člen SVU, zúčastnil se třetího sjezdu SVU přednáškou o českém a slovenském přistěhovalectví do Austrálie. Pokračoval od té doby se studiem dějin tohoto přistěhovalectví a podstatně rozšířil svou práci v posledních třech letech. Studoval zatím sociologii na universitě v Melbourne, kde jeho studie byla nyní přijata jako disertace. Na příští sjezd chystá přednášku o činnosti Moravských bratří v Austrálii.

JOSEF KALVODA, profesor politických nauk na Saint Joseph College, West Hartford, Conn., člen SVU, uverejnil v 27. svazku Slavic Review kritický článok o publikácii Čsl. akadémie vied z roku 1966, "Dokumenty z histórie československej politiky 1939-43", v ních boli publikované tiež denníky kancléřa Smutného do listopadu 1943. Upozornil na to, že publikácia obsahuje cenné historické doklady pries to, že rada dokladů byla vynechána zřejmě proto, že neodpovídaly linii vládnoucí strany. V červnu 1969 byla uveřejněna v indickém časopisu International Behavioural Scientist, Sandhna Prakashan, Meerut, přednáška prof. Kalvody na schůzi Southern Political Science Association v Gatlinburgu z listopadu 1968, "The Soviet Bloc - An Appraisal".

DR. MILOSLAV RECHCÍGL, JR., místopředseda SVU, který byl dříve zaměstnancem National Institutes of Health, dokončil rok intenzivního praktického školení federální zdravotnické služby u nejvyšších federálních úřadů, včetně úřadu pro federální rozpočet, kanceláře presidenta, národní akademie věd, komise pro atomickou energii, státního departmentu, kanceláře ministra zdravotnictví, výchovy a sociální péče a j. Po skončení tohoto školení byl jmenován "Special Assistant for Nutrition and Health" v rámci RMPS (Regional Medical Programs Service) ministerstva zdravotnictví, výchovy a sociální péče. V této funkci se jako delegát ministerstva zúčastnil dne 31. října konference metodistické církve státu Ohio o následcích hladu přednáškou a filmem o federálním výzkumu o otázkách výživy.

PROFESOR ANDREJ PAVEL SLABEY, člen SVU, sa dožil 17. novembra 80. rokov nielen v dobrom zdraví, ale dokonca stále v práci. Okrem knížky o Komenskóm napísal aj iné knížky, na pr. o Štefánikovi, a články, v ktorých sa dovoľáva úprimnej spolupráce medzi Čechmi a Slováckmi. Za jeho neú-

navnú činnosť na poli duchovnom a kultúrnom bol ve udelený čestný doktorát. Svoje roky vo výslužbe trávi ako poradca a prekladateľ (z češtiny a slovenčiny do angličtiny) v knižnici Moravian College v Bethlehem, Pennsylvania.

... A UMĚNÍ

PROF. KAREL B. JIRÁK, čestný člen SVU, byl jmenován v říjnu čestným členem American Artists Association. Jeho "Symfonické Scherzo" op. 65b z roku 1951, které mělo svou premiéru v Chicagu v r. 1953 pod taktovkou Rafaela Kubelíka, bylo 19krát na programech koncertů Pražského Symfonického orchestru, který cestoval po Spojených Státech od 4. října do 2. listopadu 1969. Koncerty řídili Dr. Václav Smetáček a Jindřich Rohan.

PROF. KAREL HUSA, nositel Pulitzerovy ceny a člen SVU, se uplatnil na druhém festivalu soudobé hudby Cornell University v Ithace v říjnu 1969 jako dirigent i jako skladatel. Řídil koncert komorního orchestru Cornell v neděli, dne 12. října; na koncertě Perreninova kvarteta v úterý, dne 14. října, byly provedeny skladby čtyř skladatelů, a to Karla Husy, Pierre Bouleze, Antona Weberna a Witolda Lutoslawského.

CELLISTA FRANTIŠEK SMETANA, profesor na universitě státu Iowa v Amesu, člen SVU, neomezuje se na svou činnost pedagogickou a sólovou. Řídí nejen komorní orchestr této university, ale i pravidelné koncerty symfonických orchestrů ve dvou malých městech ve státě Iowa, Marshalltown Community Orchestr, asi 40 mil na východ, a Fort Dodge Symphony Orchestra, asi 65 mil na severozápad od Amesu, s programy klasické hudby často velmi náročnými - na programu jarního koncertu ve Fort Dodge dne 27. dubna byla nejen osmá symfonie Beethovenova, ale i Verdiho Te Deum pro soprán, sbor a orchestr. Spolu s

první houslistkou komorního orchestru university, Ilzou Niemackovou a pianistou Stephen Swedishem koncertuje pravidelně jako "Amati trio", které se nespokojuje s tradičním klasickým repertoárem klavírních trií: Na programu z 22. dubna 1969 vidíme i trio č. 2 Bohuslava Martinů, na středním západě dosud jistě málo známé. Těšíme se, že přítele Smetanu a jeho choť, pianistku Dolly Smetanovou, brzy zase uslyšíme i na východě USA.

DR. MEDA SOKOLOVÁ MLÁDKOVÁ, která již v minulém roce uspořádala s velikým úspěchem ve Washingtoně výstavu soudobého československého umění, vybrala v létě 1969 při návštěvě v Praze další výběr 100 leptů, rytin a koláží, které byly přístupny americké veřejnosti na výstavě soudobé československé grafiky pořádané v prosinci 1969 uměleckou společností zaměstnanců mezinárodního měnového fondu ve Washingtoně. Vystavena byla díla Jiřího Anderle, Jiřího Balcara, Evy Bednářové, Jiřího Johna, Čestmíra Kafky, Jiřího Koláře, Aleny Kučerové, Oldřicha Kulhánka, Karla Malicha, Naděždy Pliškové, Adrieny Šimotové a Zdeňka Sýkory. V souvislosti s touto výstavou pořádala tato společnost spolu s místní skupinou SVU ve Washingtoně dne 17. prosince přednášku uměleckého kritika Washington Star, Franka Getleina, o soudobém československém výtvarném umění.

SLOVENŠTÍ VÝTVARNÍCI Z TORONTA v SVU. V posledních měsících přistoupila do SVU řada vynikajících slovenských výtvarníků doporučených Miloslavem Zlámallem, členem výboru SVU. Nejstarší z nich, 48letý akademický malíř **Ladislav Guderna** má již za sebou imponantní počet výstav nejen v ČSSR a státech východní Evropy, ale i ve Francii, Švýcarsku, Belgii, Tunésii, Anglii, USA, Itálii, Německu, Brazílii, Iraku a v Kanadě. Po úspěšné samostatné výstavě v torontské "Gallery of Fine Arts" v dubnu 1969 se zúčastnil spolu s řadou jiných

(mezi nimi byli Otto Edelmann, J. Hovadík, Tibor Kovalík a Mikuláš Kravjanský) putovní výstavy Interartex-Canada, která v letních měsících probíhala v Mexiku, Brazílii a Uruguayi. Společná výstava **Tibora Kovalíka, Mikuláše Kravjanského a Otty Edelmanna** se konala bezprostředně před výstavou Gudernových obrazů v březnu 1969, rovněž v torontské Gallery of Fine Arts. V listopadu probíhala torontským anglickým tiskem zpráva o mimořádném úspěchu "**Black Box Theatre**" v torontském divadle "In The Dell", pod uměleckým vedením Mikuláše Kravjanského; producentem je 35letý filmový a televizní pracovník **Lubomír J. Novotný**, rodák z Brna, rovněž nový člen SVU. Jako "Laterna Magica", "divadlo černé krabice" spojuje film a světelné efekty s marionetami a tancem; "černá krabice" je zatemněné jeviště, na němž se pohybují "neviditelní" tanečníci černě odění, jen části oděvu a marionety pokryty fluorescenčními látkami jsou viditelné. "Tato kombinace, která dostává více perspektivy osvětlením, umožňuje jim předstírat svět, kde zákony gravitace prostě nefungují, a to, co je nemožné, se stává pořádkem", referuje nadšeně kritik Toronto Daily Star. Kritik torontského Globe and Mail chválí především ryze abstraktní scény, nazývá je "neodolatelné" a "uchvacující". Choreografii tanečních vložek připravila Florentina Lojerková, bývalá prima ballerina Slovenského Národního divadla, kostýmy pořídila manželka uměleckého ředitele, Růženka Kravjanská. Naším torontským umělcům přejeme mnoho dalších úspěchů.

ALICE LEXOVÁ, bývalá prima ballerina Kladenského divadla, členka SVU, měla v uplynulé podzimní sezoně hodně programu. Svou choreografickou verzi Smetanovy "Vltavy" zatančila v srpnu v Los Angeles a v listopadu v New Yorku. Jako členka Snížkova krajanského divadla zahrála v Montrealu i v Bostonu Alenu ve ve-

selohře Jaroslava Vrchlického "Noc na Karlštejně" a v New Yorku princeznu Pavlínu v Bozděchově veselohře "Světápán v župánu". Koncem listopadu měla na starosti tance v operetě "Na tý louce zelený" provedené New Yorkským divadlem (Járy Kohouta) a sama si v ní zatančila.

ZDEŇKA E. FISCHMANNOVÁ, JAROSLAV J. MRÁČEK a EDITH VOGL-GARRETTOVÁ, členové SVU, se zúčastnili dne 29. prosince přednáškami o české hudbě v rámci symposia "Recent Research in Slavic Music" na sjezdu americké musikologické společnosti v St. Louis.

Z Á Z N A M Y

Upřímně blahopřejeme předsedovi SVU Dr. JAROSLAVU NĚMCOVI a jeho choti, paní Ludmile Pavlíkové-Němcové roz. Hrdové, k jejich sňatku dne 22. listopadu 1969 ve Philadelphii. Oddal je člen SVU, Rev. Dr. Ludvík Němec.

HUDBA LEOŠE JANÁČKA se těší stále větší oblibě ve Spojených Státech. V listopadu 1969 vysílala rozhlasová stanice WAMC v Albany každou neděli odpolední programy Janáčkovy hudby, a to "Její pastorkyňu", "Káťu Kubánovou", "Věc Makropulos", "Lišku Bystroušku", "Zápisník zmizelého" a Slovanskou mši. Stanice WAMC, již poslouchají pravidelně přes dva miliony posluchačů v Albany, Schenectady, Troy, Saratoga Springs a okolí, patří Albany Medical College, kde působí člen SVU prof. dr. F. S. Hoffmeister.

V prosinci vysílala National Educ. Television na channel 26 ve Washingtoně a channel 13 v New Yorku 90minutovou televizní adaptaci Janáčkovy opery "Z mrtvého domu". Tato poslední Janáčkova opera, která měla světovou premiéru v roce 1930, dva roky po Janáčkově smrti, má za podklad román Dostojevského "Deník z mrtvého domu", t.j. ze sibiřského vězení

1849-53. Anglický překlad českého libreta pořídila členka SVU Marie Winnová Millerová. Operu upravil pro televizi a řídil hudební a umělecký ředitel opery NET, Peter Herman Adler, rodák z Jablonce, žák Zemlinského, který působí ve Spojených Státech od roku 1939, kde se krátce po příjezdu uvedl jako dirigent koncertu v Carnegie Hall ve prospěch Československého pomocného výboru. Širšímu obecnstvu je známý z doby, kdy byl hudebním ředitelem televizních oper NBC. V souvislosti s touto americkou premiérou Janáčkovy opery "Z mrtvého domu" Švýcarské vyslanectví ve Washingtoně uspořádalo recepci pro dirigenta Adlera, již se zúčastnili předseda místní skupiny SVU ve Washingtoně Vojtěch Nevřud a dr. Gertruda Sládková.

Firma BATA SHOE COMPANY v Belcampu, ve státě Maryland, oslavila v říjnu 30. výročí založení této továrny. Ve svém slavnostním prosluvu prezident společnosti Gus Doležal poukázal na to, že tradice ševcovského řemesla trvá v Baťově rodině od roku 1600 po dobu 10 generací; světová organizace firmy Baťa byla založena před 75 lety. Tato organizace, jejíž hlavou je Tomáš Baťa ml. se sídlem v Kanadě, člen SVU, má nyní 96 firem v 90 zemích, zaměstnává téměř 80,000 zaměstnanců a vyrábí 220 milionů párů bot ročně.

Zprávy Rutgersovy university v New Jersey upozorňují na českého studenta na technické koleji Rutgers, JOHN J. VONDRÁČKA, který tam studuje výrobu keramik, s tím, že tento student, ač se narodil v exilu - v Australii - pokračuje v tradici své rodiny, která rovněž už asi od roku 1620, po 12 generací, pěstuje keramickou výrobu.

První posrpnový exulant, jemuž se po 8mi měsících a 6ti dnech pobytu v Kanadě podařilo složit s úspěchem nostrifikální zkoušky veterinářské je Dr. VLASTMIL BRUCKNER z Toronta, člen SVU. Blahopřejeme.

KOMENSKÉHO VÝROČIE

výročie dalo príležitosť zakladať miestne skupiny v ďalších amerických a kanadských mestách. Treba sa obrátiť na spolupracovníkov v ostatnom svete, aby sa pričínili o zakladanie aktívnych skupín, aby sme uctili Komenckého pamiatku a stali sa hodnými dedičmi jeho kultúrnej pozostalosti: ide o všesvetovosť kultúry a univerzalitu vedy a umenia, ide o to, aby sme tragediu, ktorá postihla vedu a umenie, ako aj vedeckých a umeleckých pracovníkov v Československu obrátili v príležitosť a triumf vedeckej pravdy.

DR. GEORGE J. ŠVEJDA, historik amerického ministerstva vnútra a zakladateľ imigračného múzea v New Yorku, bol nominovaný nadáciou Freedom's Foundation ve Valley Forge pro "Freedom's Foundation Award" za knihu "History of the Star Spangled Banner from 1814 to the Present." Dr. Švejda, autor celého radu publikácií vydaných historickým oddelením ministerstva vnútra, nyní dokončuje veľikou štúdiu o armáde George Washingtona, "Quartering, Disciplining, and Supplying the Army at Morristown, 1779-1780."

Časopis The New Yorker upozornil na práci 87leté česky IRMY KUBÍNOVÉ v New Yorku, ktorá začala pred 10 lety dělat kopie obrazů slavných malířů jehlou a barevnými přízemi - vyšívá je na tenounkém organtýnu vlastní novou technikou tak věrnou, že vypadají spíše jako malované obrazy než gobelíny. Šli jsme se podívat do bytu umělkyně na východní 85té ulici a viděli na zdích nejen věrné kopie obrazů van Gogha, Gauguina, Mikoláše Alše a na stole nedokončenou kopii obrazu Grandma Moses, ale i řadu jejích vlastních obrazů stejného druhu z Venezuely a New Yorku. Některé její obrazy prodává Elder Craftsmen Show-case v New Yorku.

Ve Washingtoně zemřel dne 1. prosince čs. diplomat DR. MICHAL HANÁK

Č. S. A.

(ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE)

slavící letošního roku 115 let své činnosti jako nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v U.S.A., nabízí vám jedno z nejlepších a nejspolehlivějších životních pojištění pro jednotlivce i celé rodiny.

Rovněž poskytujeme pojištění nemocenské, nemocniční, jakož i výhodné majetkové hypotéky.

Č. S. A.

2138 South 61st Court, Cicero,
Illinois 60650

Telefony 652-6360 242-2224
Area Code 312

ve věku 78 let. Za druhé světové války byl v Turecku jako čs. vyslanec. Dne 3. prosince zemřel ve Washingtoně ve věku 68 let český novinář a spisovatel tel DR. ZDENĚK SMETÁČEK. Byl redaktorem Činu, Lidových novin, později Družstevní práce. Po válce vstoupil do služeb ministerstva zahraničí a byl krátce tiskovým přidělenecem na konsulátě v New Yorku. Od roku 1950 byl ve službách čs. redakce Hlasu Ameriky, kde se stal hlavním redaktorem. Přeložil do češtiny řadu děl moderních západních filosofů a byl autorem díla "Od Mnichova do války." V Tusconu v Arizoně zemřel dne 15. listopadu 1969 československý exulant, diplomat a novinář KAREL ERBAN, rovněž ve stáří 73 let. Působil v letech 1927-30 jako vicekonsul v Batavii, pak až do roku 1938 jako tiskový atašé v Holandsku, a po válce až do konce roku 1947 jako vyslanec v Holandsku.